

Meer bewustzijn door geldwaarde natuur

Meer aandacht voor ecosysteemdiensten kan het beleid op het gebied van landbouw, waterbeheer en klimaatverandering versterken. De maatschappelijke aandacht kan groeien door de diensten in geld uit te drukken. Hoe je dat precies doet, is een keuze.

In november brengt het Planbureau voor de Leefomgeving de Natuurverkenning 2011 uit. Daarin worden vier kijkrichtingen uitgewerkt voor de toekomst van de natuur in Nederland: functionele, vitale, beleefbare en inpasbare natuur. Voor de kijkrichting functionele natuur maakten de onderzoekers Dick Melman van Alterra en Martijn van der Heide van het LEI een overzicht van ecosysteemdiensten. Ze deelden ze op in de thema's voedsel, water en klimaat en gaven praktische handvatten voor beleid.

Ecosysteemdiensten kunnen beter benut worden, is de conclusie. In en rond de landbouw bijvoorbeeld door versterking van de vruchtbaarheid en ziekte- en plaagwerende kwaliteit van de bodem en bevordering van bestuiving. Melman: 'Dit kan door het ontwikkelen van andere teeltmethoden zoals niet-kerende grondbewerking, waardoor het bodemecosysteem de boer veel werk uit handen kan nemen. Perceelsranden, slootkanten en houtwallen kunnen voordelig zijn voor onder meer

plagbestrijding en bestuiving. De aandacht voor natuurlijke bestuiving groeit, omdat het met de honingbij slecht gaat.'

Akkerrand

'Ecosysteemdiensten versterken het besef dat de mens onderdeel uitmaakt van het ecosysteem', vervolgt Melman. De waarde van natuur uitdrukken in geld – het monetariseren van ecosysteemdiensten – is volgens hem nuttig omdat het mensen van het bestaan van die diensten bewust kan maken. 'Dat moet dan wel goed gebeuren. Neem een akkerrand. Die kan helpen de slootwaterkwaliteit te verbeteren. Door de aanleg van zulke bufferzones rond akkers daalt de belasting van de sloot met meststoffen en bestrijdingsmiddelen. Dat spaart kosten bij de technische waterzuivering. Maar is de waarde van de akkerrand dan gelijk aan de kosten die je op de zuiveringsinstallatie uitspaat? Of betrek je daarbij ook een vergelijking met de landbouwkundige opbrengst met en zonder zo'n bufferstrook?'

Kenmerkend maar tegelijk complicerend is verder dat ecosystemen vaak meerdere diensten tegelijkertijd leveren, zegt Melman. 'Die akkerrand is ook goed voor ziekte- en plagbestrijding, voor bestuiving van gewassen en voor recreatie. Die waarden zou je ook moeten meenemen.' Voor een kosten-batenanalyse voor een boer moet je alle waarden meenemen, denkt Melman. Wil je enkel het bewustzijn bevorderen, dan kan je wat minder uitvoerig te werk gaan. Tot slot tekent hij aan dat een waarde in de tijd sterk kan veranderen. Aan recreatie in het buitengebied kennen mensen nu veel meer waarde toe dan twintig jaar geleden. 'Moet de waarde van ecosysteemdiensten dan jaarlijks worden bijgesteld?', werpt Melman op. 'Beleiden en planvorming op basis van louter financiële overwegingen zal dan erg wispelturig zijn. Beleidskeuzes zullen dus vanuit langjarig perspectief genomen moeten worden. Monetaire waardering kan hierbij een nuttige rol spelen, als ze tenminste op evenwichtige wijze tot stand komt.'

Informatie:
Contact:

WOT-rapport 111
dick.melman@wur.nl
0317 - 48 57 72

Bloemrijke akkerranden bieden onder andere onderdak aan bestuivende insecten.